

בקיעים ראשונים בחומת הידידות של

גולדה - ספיר * המזכיר חושש לשלטון *

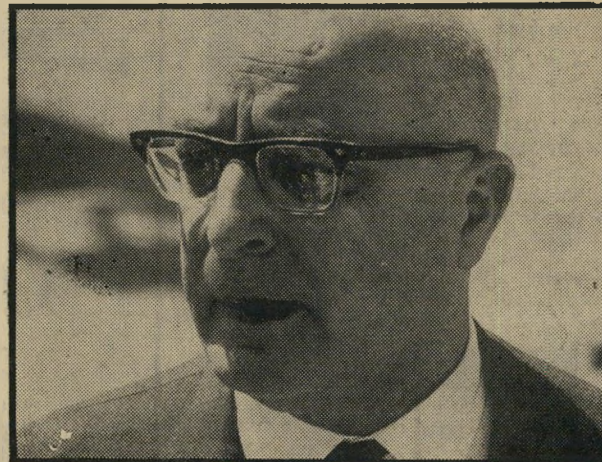
ברית גולדה - דיין נגד ברית ספיר - אלון ?

ראש-ממשלה, ולא מסני שחל שינוי במדיניותה של גולדה. אלא מפני שפינתם ספיר חושש, שבימי כהון נתה של גולדה מאיר - יבוא הקץ לשלטונו על מוקדי-הכוח האמיתי שלו: משקי-הכספים של המדינה. הוא חושש שגולדה תמסור את עמדת הכוח הזאת לאדם אחר - ידידה הקרוב זאב שרף.

התפטר - והמשיך לשלום

פינתם ספיר מאמין בכסף, לאו דוקא כאמצעי להגן את - אלא כמכשיר שלטוני עליון. הוא מאמין שלכל אדם ולכל דבר יש מחיר; וכי בכוחו לשלם את המחיר הזה. אבל כדי שיוכל לקנות כל מה שהוא חפץ, עליו לשלוט שלטון מוחלט על כל המשק: החל מתקציב המדינה, וכלה בתקציב מועצת-הפועלים הנידחות ביותר. ממגביות התנועה הציונית, ועד למסעות-השנור למען קופת המפלגה. כאשר התפטרה גולדה מתפקידה כמוזכרת מפלגת העבודה, לפני כשנה, והיה צורך באיש הגחארידיה הוותיקה שימנע השתלטות אנשי דיין-פרס על המפלגה מבפנים - עשה ספיר את הצעד שהפחיע את כל המשקפים המדיניים: הוא התפטר מתפקידו כשר האוצר, נשאר בממשלה כשר בלי תיק - וקיבל על עצמו את תפקיד מזכ"ל המפלגה. גה. את משרד האוצר מסר לידי זאב שרף.

אבל הוא וירדא, תחילה, שלמרות היעדרו מן המשרד - הוא ימשיך לשלוט על כל ענייני המשק של המדינה.

פנחס ספיר חושש מאי

הידידות

של גולדה

ואומנם, לוי אשכול המשיך להתייעץ עימו - מעל ל-ראשו של שרף - בכל העניינים המכריעים בתחום הכלכלי והמשקי. נגיד בנק ישראל, זייד הרוביץ, המשיך לראות בו סמכות בענייני הכלכלה. איש-אמונו, ד"ר צבי דינשטיין, ש-סולק מתפקידו כסגן שר הביטחון על-ידי משה דיין, מונה סגן שר האוצר במשרדו של שרף.

עד היום ממשיך דינשטיין להתייעץ בכיתו של ספיר בכפר-סבא, כדי לשאול את עצתו והחלטתו בעניינים של משרד האוצר. אבל למרות שעל פני הקרקע לא חל כל שינוי - הרגיש פינתם ספיר באדמה הרועדת מתחת לרגליו. מאז מות לוי אשכול גבר בו החשש, שמעמדו כשליט-המשק מתערער.

לינה בבית שרף

המתחרה שמפניו חושש פינתם ספיר הוא שרף - הוא אוצר, המיסחר והתעשייה זאב שרף. כל עוד היה אש-כול בחיים, התייחס אל שרף כאל שר זוטא. כי למרות שתיק האוצר הוא אחד משלושת התיקים החשובים בממשלה, ידעו כולם שאין שרף המתויק הבלעדי בו. אבל מאז שגולדה נבחרה, חל שינוי עצום במעמדו של שרף. כי זאב שרף וגולדה מאיר הם ידידים בלב ונפש. גולדה היא בת-בית אצל משפחת שרף, ובמשך שנים שיתפה את שרף ואת אשתו הגינה בעקבותיה ובשמחותיה, ברגעי-העצבות ובהתלבטויות. גם כיום, אחרי היותה ראש הממשלה, נוהגת היא מדי פעם לנסוע במכוניתה הרשמית לבית משפחת שרף, ברחוב שאריתו לויך בירושלים, לשלח את הנהג - ולהישאר ללון בבית ידידיה.

ההתייעצויות על הרכבת הממשלה נערכו אף הן בכיתו של שרף.

גם פינתם ספיר הוא ידידה של גולדה - אבל הקירבה שלו אל ראש-הממשלה קטנה הרבה יותר מזו של שרף אליה. שרף, בן ה-63, המבוגר מספיר בשלוש שנים, גם קרוב יותר מבחינת גילו אל גולדה בת ה-71. ספיר מכריז השכם והערב, כי אין לו כל כוונה להציג את מועמדותו לתפקיד ראש-הממשלה. שאיפתו המוצהרת היא להיות שר הכלכלה, הממונה על כל המשרדים הכלכליים בממשלה. את ענייני החוץ והביטחון ישאיר בידי ראש-הממשלה - והוא ישלוט על הדברים החשובים, שהוא מתמצא בהם.

כאשר המליך את גולדה, האמין שיוכל להמשיך לעשות זאת. עכשיו אינו בטוח בכך כלל ועיקר. עד כדי כך, ש-הפסיד באוזני אחד השרים:

"יש לי זמן לרוץ לכל ישיבת-ממשלה? אבל

דברים דראמטיים מתחוללים בצמרת השלטון. אין הכוונה למאורעות גלויים, שמדוהים עליהם בעיתונים ומצלמים אותם בטלביזיה, כי אם לתזוזות סודיות, מאחורי הקלעים של מע"י, ואשר רק מתימספר יודעים על קיומם. כדאי לשים אליהם לב, בשלב מוקדם זה, כי הם בלי ספק ישפיעו על דמות השלטון בעתיד הקרוב, על הרכב הממשלה הבאה - ואולי גם על מינוי ראש-הממשלה הבא.

במרכז ההתחוללות הסמוייה עומד המזכיר הכללי של ה-מפלגה, פינתם ספיר. אבל בעוד שאזרחי ישראל ממשיכים עדיין לראות בו את האיש העומד מאחורי גולדה מאיר; ה-איש שהכתיר אותה במיבצע-בוק והמלכו סביבה את חזית המישימרת ההתיקה של מע"י -

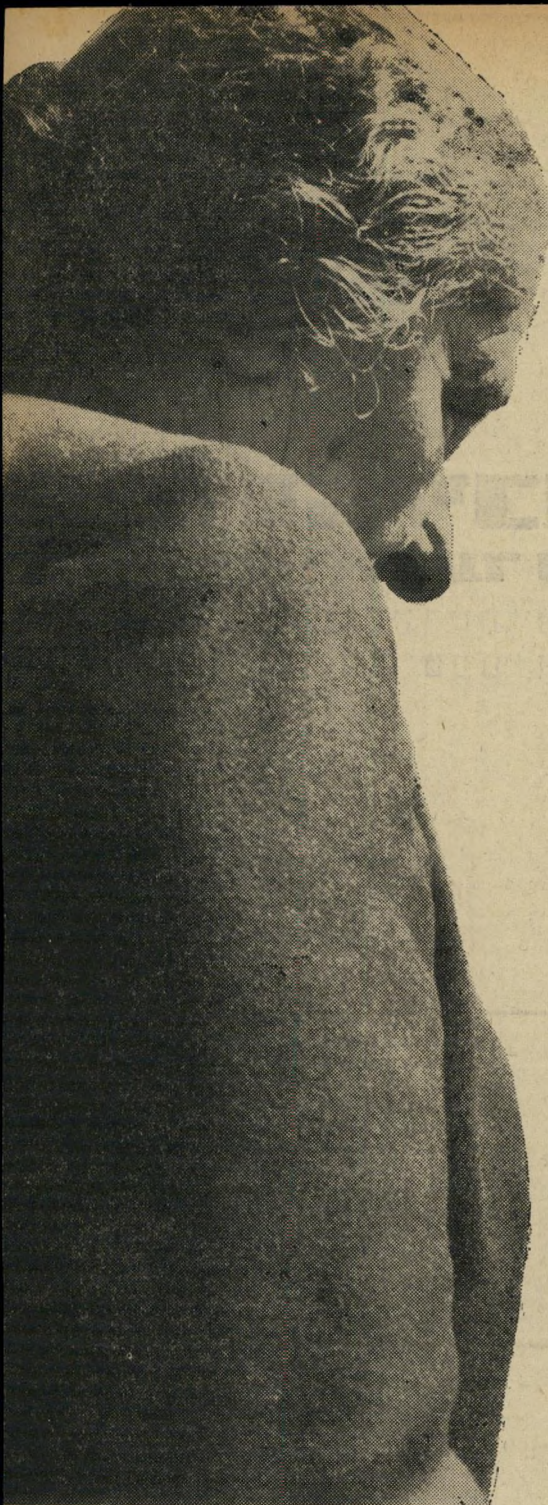
בעוד כל הפרשנים המדיניים מתייחסים אליו כאל מיטעני תה העיקרית של גולדה, וכאל המחסום הגדול בפני משה דיין ויגאל אלון -

הרי לאמיתו של דבר כבר עשה פינתם ספיר את הצעד הראשון העולל להרחיקו מגולדה מאיר, ולהציג את המזכיר הכללי ואת ראש-הממשלה בשני מחנות עוינים.

לא מפני שספיר חדל להאמין בכשירות גולדה לשמש כ-

שרי-האוצר זאב שרף

אין לי ברירה. אני צריך להשגיח שהבחור הי-זה (שרף) לא יעשה לי איזה קונץ בהעדרי!" הוא גם עשה חשבון, שאם העמוד גולדה במצב בו תיאלץ לבחור בין שותפותה הפוליטית עם פינתם ספיר, לבין ידידותה העמוקה עם זאב שרף - עשוייה היא לבחור בידי. משמע: ייתכן התפתחות מדינית נגד הקו של ספיר.

מכיוון שקו זה הינו, עתה, קו אנטי-דיין - משמע שגולדה עשוייה אף להגיע לידי הכנה עם שר הביטחון - נגד ספיר. העובדה ש,"הי שיחה האינטימית" של השבוע שעבר, בהשי תתפות גולדה-גלילי-דיין, נערכה בהיעדרו של ספיר, יכולה להיות רמז ראשון בכיוון זה. ספיר, שאינו רגיל לחכות לרגע האחרון בשביל להגיב, פתח מייד בגיטושים - לכיוון יגאל אלון. הוא התמרמר על שאלון לא מצא לנחון להיסגש עימו מאז בחירתה של גולדה מאיר, פיור רמזים בין ידידיו של יגאל שהוא, בעצם, חברו הטוב ביותר.

באחת משיחות צמרת מע"י, העביר פתק לאחד ממקורביו של אלון: "תניד ליגאל שי אינני עומד בדרכו..." מאוחר יותר ביקש מן האיש להשמיד את הפתק; אבל האיש קרע ניירות אחרים, שמר על הפתק.

הכחנה ברורה: מול האפשרות של קרע בינו לבין גולדה, והיחצרות חזית גולדה-דיין, הוא כבר רוצה לגבש חזית אלטרנטיבית: הוא ואלון. אלון יהיה המועמד לראשות-הממשלה, והוא הבוס הכלכלי.

"לו אינפת לי..."

עד כמה הרחיק ספיר בהירוריו ובחששותיו, אפי שר ללמוד מהערת-אגב, שהשמיע בפורום מצומצם ש-התכנס בביתו בכפר-סבא, לקראת הדיונים בצמרת מע"י: "יש לי עוד כמה שנים טובות של בריאות ופעולה ציבורית. לא איכפת לי בכלל לא להיות בממשלה. אני יכול להקדיש את זמני לעידוד העלייה... לטוכנות."

אבל הוא יעשה זאת רק אם ינחל תבוסה במישור הממ-לכתי. ועד אז, ארוכה הדרך ורבים התככים.